

Behandeling in complexe context

Fieke Felix

VGCT 6 november 2025

Geen conflicterende belangen.

Twée vragen

Casus

Behandelpraktijk

Waar beschikbaar met wetenschappelijke onderbouwing

*diagnostiek
indicatie
protocollair of niet
randvoorwaarden
de therapeut als mens*

Wie is de patiënt?

CASUS

Abdikarim, 50 jr, dakloos.

Aanmelding: Prikkelbaar, slaapprobleem; vermoeden PTSS.

CASUS

Abdikarim, 50 jr, dakloos.

Aanmelding: Prikkelbaar, slaapprobleem; vermoeden PTSS.

Of zijn de prikkelbaarheid en slaapproblemen normaal
in de abnormale omstandigheid?

CASUS

Abdikarim, 50 jr, dakloos.

Aanmelding: Prikkelbaar, slaapprobleem; vermoeden PTSS.

Anamnese:

Hij wíl niet slapen, want dan komen de nare dromen.

Is er iets mis met zijn hart?

Ruzie met de portier als hij buiten wil roken in de nacht.

Bij navraag: dromen over de oorlog enzo....

PTSS

Richtlijn

Trauma verwerkende therapie

Indicatiestelling Psychotraumatherapie

CASUS

Abdikarim, 50 jr, dakloos.

Aanmelding: Prikkelbaar, slaapprobleem;

PTSS

Differentiële classificatie?

Primaire stoornis?

Co-morbiditeit die de behandeling compliceert?

Depressie, angst, psychose (o.a. Blackmore et al 2020 Braakman 2013 Van der Ven 2025 Compean et al 2019)

Verslaving, persoonlijkheids- en ontwikkelingsstoornissen, LVB, NAH, somatische symptoomstoornis...

Diagnose volgens Abdikarim

Allah maakt onze dromen

Hij heeft een bedoeling

Ik ben een slecht mens, want ik doe boos

behandelplan volgens Abdikarim

Allah maakt onze dromen

Hij heeft een bedoeling

Ik ben een slecht mens, want ik doe boos

Ik moet mijn klachten verdragen

Als ik een eenpersoonskamer heb, ben ik anderen niet tot last

behandelrelatie

gedeelde casusconceptualisatie

informed consent

behandelrelatie

gedeelde casusconceptualisatie

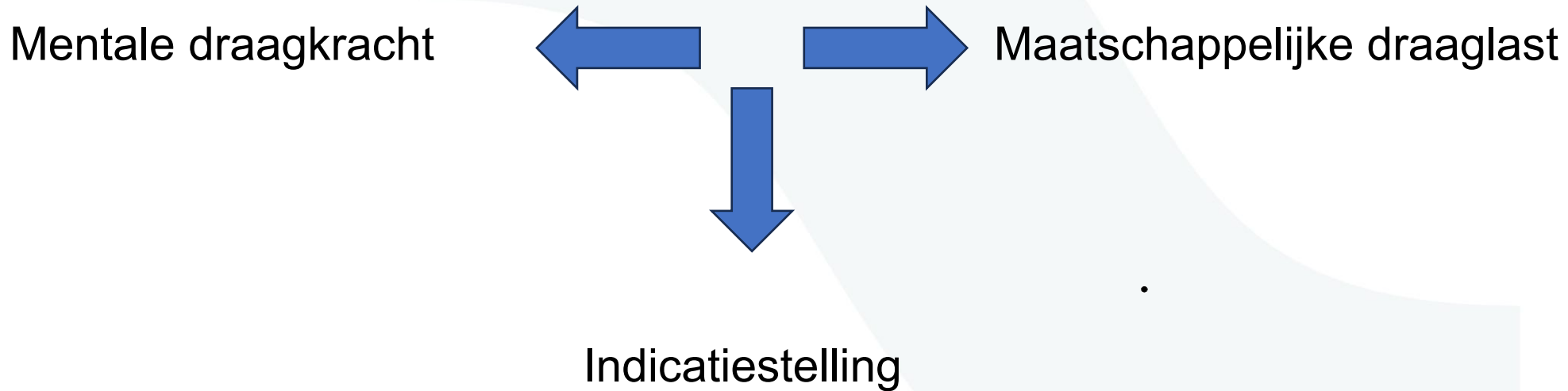
informed consent

cultural formulation interview

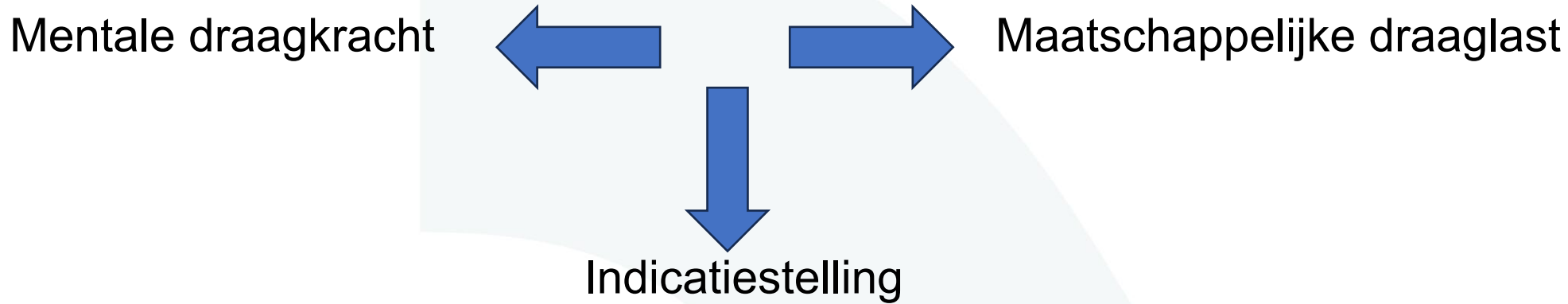
psycho-educatie

Indicatiestelling Psychotraumatherapie

Randvoorwaarden voor TFT

Indicatiestelling Psychotraumatherapie

Traumaverwerking combineren met herstel ondersteunende zorg?
additionele holding?

Huiswerk?

Kort behandel window?

Maatschappelijke ondersteuning?

Uitvoering Psychotraumatherapie

Protocollair

Narratieve exposure therapie (NET)

EMDR, IE, BEPP...

Aandacht voor traumatische rouw, vermissing, moral injury, systeem

Aanpassingen in de psychotraumatotherapie

traumatotherapie met tolk

lage intelligentie

ongeleterdheid

traumaverwerking: NET

**emotie regulatie probleem: poli+
vaktherapie groep en SPV individueel**

herstelondersteunende zorg parallel

**MW in de wijk: max 2 mnd eenpersoonskamer, extra begeleiding,
samenwerkingsafspraken, mee naar behandelbeoordeling,
reiskosten, dagbesteding**

Resultaat:

NET afgerond in 15 sessies, 10 weken

nachtmerries van 7/7 naar 3/7, sneller herstel

agitatie minder, geen incidenten

PCL 20 punten gedaald, PTSS niet in remissie

Resultaat:

NET afgerond in 15 sessies, 10 weken

nachtmerries van 7/7 naar 3/7, sneller herstel

agitatie minder, geen incidenten

PCL 20 punten gedaald, PTSS niet in remissie

2^e richtlijn behandeling (EMDR)

Resultaat volgens Abdikarim

**“Wat gebeurt is, is gebeurt. Je kan niet alle pijn wegnemen.
Het gaat goed genoeg.”**

Behandelplan volgens Abdikarim

- 1. ex-vrouw en kinderen opzoeken, goede vader zijn**
- 2. Nederlandse opnieuw proberen te leren via taalmaatje en vrijwilligerswerk**

De behandelaar

Dilemma's

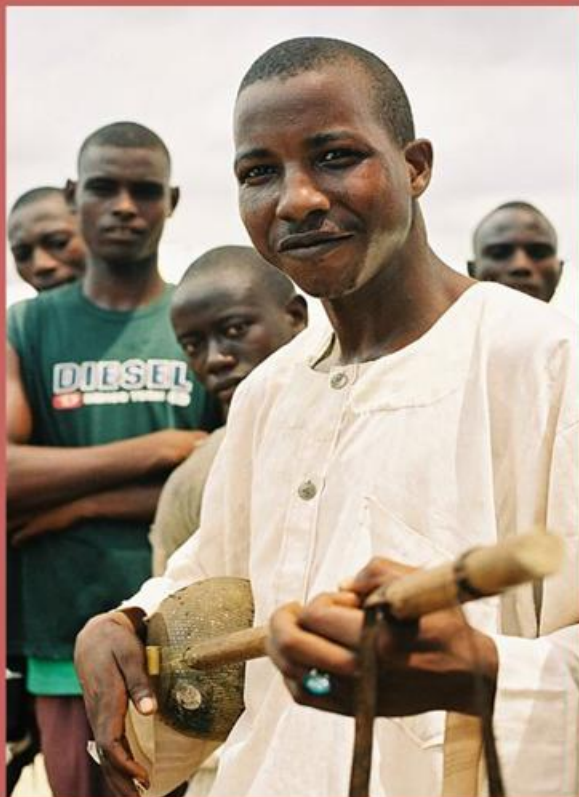
- Medisch Ethisch: moreel beraad
- Intervisie
- Ziektewinst?

(over?)-Betrokkenheid

- Secundaire traumatisering
- Pleitbezorging en activisme
- Voldoening

Take home

- De GGZ behandelt psychiatrie
- Een 30 jaar onbehandelde PTSS geeft veel lijden en schade
- Trauma verwerking is mogelijk en effectief (ESO studie N=80)
- Neem meer (voorbereidings)tijd
- Aandacht voor klachtreductie én herstel functioneren
- 3e lijn: eerst consulteren, verwijzen kan altijd nog

Vragen?

Dank je wel voor je aandacht

